

Talenten benutten

De discussie tussen werk of inkomen is volop aan de gang. De politiek legt accent op de inkomensverdeling en alle ogen kijken naar Den Haag. Vergeten wordt dat Den Haag alleen maar kan verdelen wat door anderen wordt gemaakt. Maar het maken van producten en diensten in ondernemingen is zo divers dat het moeilijk is de belangstelling daarvoor vast te houden. Af en toe ziet men dat de wereld blijkbaar verandert en dat werk en dus werkgelegenheid uit Nederland wegschuiven. Op die manier is er minder te verdelen. Het etiket is al geplakt; globalisering heet het met een deftig woord. Men neemt er kennis van maar stort zich snel weer in de meer opwindende strijd om het inkomensplaatje.

Zoals elk ingewikkeld economisch verschijnsel heeft de globalisering vele kanten. Een goede kant is dat een groot aantal arme landen snel omhoog klimt. Maar de tegenkant is dat de lage loonkosten, moderne technieken en grote ijver van de werknemers in die landen de concurrentiekracht van Europa danig op de proef stellen. Bedenklijk lijkt vooral dat steeds meer ondernemingen, geholpen door de informatietechnologie en het mobiele kapitaal, hun productie verplaatsen. Het werk glipt onder onze handen weg en onze welvaartsstaat komt onder druk.

Gesterkt door een serie verontrustende statistieken kan men daarover lamenteren. Dat moet ook, want met onze hoge loonkosten, wig, regelzucht en collectieve lasten zijn we een zwakke speler in het veld. Niet voor niets klagen veel Nederlandse bedrijven dat hun kosten 15-25% te hoog zijn en calculeren ze wat een vrachtwagen naar Polen kost of een container uit Korea. Onze positie is alleen te verbeteren als we onze zwakheden echt onder ogen zien en daardoor een gevoel van urgentie krijgen. Dat is het eerste deel van de boodschap van het 'Platform Globalisering' op 24 maart.

Maar de dag is mislukt als we daarbij blijven staan. Globalisering is ook een uitdaging. Meer dan vroeger zullen bedrijven met nieuwe en betere producten op de markt moeten komen. Meer dan vroeger zal van de werknemers aanpassingsvermogen, goede scholing en het op peil houden van hun kennis worden gevraagd. Meer dan vroeger zal de overheid een goed klimaat moeten scheppen voor de geweldige dynamiek in de moderne wereldeconomie.

'Globaal' gezegd allemaal. De praktijk is een stuk weerbarstiger. Dat is de afgelopen maanden glashard gebleken tijdens de voorbereidingen voor het Platform. Nog te veel bedrijven verwaarlozen nieuwe technieken en denken dat ze hun markt blijvend kunnen behouden door laagwaardige producten aan te bieden tegen lage prijzen. De interactie tussen ondernemingen en onderwijsinstellingen is nog altijd moeizaam. Ook stikken we bijna onder de dikke deken van regels en voorschriften, waarmee de overheid alle aspecten van ons bestaan wil beschermen. Het maakt het bedrijfsleven kwetsbaar in de concurrentie-

slag. Dat kost ons land werk. Ondernemingen lijken wel bang te zijn geworden voor arbeid. Ze vinden allerlei methoden om erop te bezuinigen. Waar komt anders de geweldige werkloosheid vandaan?

Wat blijven er door dat alles een hoop talenten onbenut! Talent aan de top en vooral ook op de werkvloer. Berusten we in te hoge kosten, te weinig innovatie en te veel regels? Laten we de wereldconcurrentie over ons komen? Of willen we een wendbare economie, die de deelnemers meer speelruimte biedt en onze ambities ten aanzien van milieu, inkomen, gezondheidszorg, enz. betere kansen geeft?

Natuurlijk willen we het laatste. Maar dat vraagt van de ondernemingen niet alleen meer inventiviteit en creativiteit, maar ook het nemen van risico's. Men zal meer moeten samenwerken met andere organisaties (clusters), meer kennis en kunde moeten halen van universiteiten en onderzoekinstellingen. Kortom, de 'eigenheimer-mentaliteit' moet opzij gezet worden, men moet allianties aangaan met andere bedrijven. Ook de talloze organisaties die belangen vertegenwoordigen zullen het roer moeten wenden. Bij voorbeeld iets minder voorspelbare geschriften naar het parlement en meer assistentie aan vooral het midden- en kleinbedrijf bij scholing, technologie, kwaliteitsverbetering, marktontwikkeling en export.

Veel misverstanden moeten uit de weg worden geruimd. Zo gaat het niet om industrie óf diensten, maar om allebei. In een moderne onderneming vloeien deze in elkaar over. Dat geldt zelfs sterker voor de toekomst als we mede door onze gunstige ligging nog meer kop- en staartbedrijven krijgen.

Het is allerminst de bedoeling om de Haagse oefeningen, van Binnenhof tot SER, nog eens te herhalen. De vernieuwing moet uit de microsfeer komen, dus van ondernemers en werknemers uit het bedrijfsleven zelf. Wel zal men vragen om een betere omgeving, dus een prima infrastructuur, meer op de concurrentiestrijd gericht speurwerk, een nauwere band tussen onderwijs en bedrijfsleven en minder regel-dichtheid.

Wereldconcurrentie heeft iets van een wereldoorlog. "Management from the warroom" is de titel van een recente oratie. Dat geweld is alleen te doorstaan als de spelers inventief en doortastend zijn, beschikken over de beste technieken, geen onnodige ballast torsen en kunnen samenwerken. "Was dat nu alles?", zal men na de platformdag op typisch Hollandse wijze zeggen. Ja, dat is alles, maar het vraagt wel veel van onze talenten.

J.E. Andriessen